REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ:

In Viena: M. Dukes Nachf. Nux. Augenfeld & Emerich Lesner Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelika Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.

PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seria garmond pe o colonă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.

RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.

Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.

Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 110. Braşov, Miercurĭ 17 (30) Maiŭ. 1900.

Causa română în delegaţiunĭ.

Cuvintele calde, pĕtrunse de cea mai adêncă convingere, cu carĭ a luat în apĕrare delegatul român bucovinean, d-l Dr. George Popovicĭ, causa Românilor din monarchia nóstră înaintea delegaţiunei austriace, vor deştepta, suntem sigurĭ, cel mai simpatic rĕsunet între Românĭ. Şi îndeosebĭ noi, cei asupriţĭ, îi datorim recunoscinţă pentru ele.

Ca Român, care simte dimpreună cu noi şi e pĕtruns de marea nedreptate, de care sufere poporul sĕu din acéstă monarchiă, nu putea decât sĕ desvĕléscă fără încunjur reala situaţiune, în care ne-a adus opresiunea necurmată. Că a făcut'o însĕ, că şĭ-a ridicat energic vocea cu tótă posiţiunea delicată, în care se afla în faţa limitelor ce erau trase pentru discuţiunea politicei esteriore, este un merit al d-sale deosebit.

„Sórtea Românilor în Ungaria este un martiriu“. Décă nu ar fi pronunţat d-l Popovicĭ, decât numai aceste cuvinte, în legătură cu constatarea ce a făcut'o, că tratamentul, de care are parte poporul nostru din Austro Ungaria, e de natură a înstrĕina monarchiei simpatiile Românilor — totuşĭ ar fi fost destul pentru a da o lovitură sdrobitóre viclenilor şi făţarnicilor noştri adversarĭ, carĭ nu se ruşinéză a-se lăuda încă şi adĭ înaintea lumei, că ar fi binevoitorĭ, ba generoşĭ chiar faţă cu noi Românii.

Arătând clar şi limpede scopul ce-l urmăresc adversarii noştri cu tóte mijlócele, de carĭ dispun ca deţinĕtorĭ ai puterii în stat, scopul de a-ne desnaţionalisa, d-l Dr. Popovicĭ a lovit cuiul în cap, şi printr'o întorsătură dibace retorică s'a dispensat tot-odată de amĕnunte declarând hotărît şi convingĕtor, că ar pute sĕ scrie volumurĭ întregĭ asupra nedreptăţii, ce li s'au făcut Românilor. Tot-odată a caracterisat egemonia şi omnipotenţa maghiară fórte nimerit, făcênd sĕ reiese, dintr'o asĕmĕnare cu centralismul cislaitan, desĕvêrşita ei intoleranţă şi periculul, cu care ameninţă chiar interesele statului.

Nu mai puţin merită a fi remarcat acel pasagiŭ al vorbirei sale, în care mai face o constatare cu privire la situaţiunea presentă dicênd, că suferinţele Românilor nu s'au micşorat nicĭ sub faimósa eră a lui Szell.

Cu aceeaşĭ hotărîre a combătut delegatul Bucovinei nenorocita politică, ce o urmăresce guvernul austriac faţă cu fraţii noştri bucovinenĭ. E esplicabil însĕ, că aicĭ a trebuit sĕ-şĭ impună încă şi mai multă reservă. Cu tóte acestea resultă clar din espunerea d-lui Popovicĭ cu privire la situaţiunea bucovinenilor, întâiŭ, că guvernul provincial ca şi cel central părtinesce causa Rutenilor tinerĭ în defavorul Românilor, popor băştinaş al ţĕrii; al doilea, că tóte innoirile acestea îşĭ au isvorul în influenţa polonă, care prin mijlocul rutenisării Românilor tinde a pregăti calea pentru nimicirea autonomiei şi cutropirea Bucovinei.

Accentuând însĕ, că rutenisarea forţată în Bucovina nasce o cestiune română, care turbură raporturile esteriore, a dat ceva de gândit şi contelui Goluchowski. Afirmarea acésta cuprinde chiar óre-care mustrare a polonului Goluchowski, décă am admite ceea-ce s'a susţinut din partea delegaţilor cehĭ, că ministrul de esterne are veleităţĭ de a înrîuri şi asupra mersului afacerilor politicei interiore, păstrând de altmintrelea formele pretinse pentru a documenta esterior neamestecul sĕu.

Am relevat acéstă parte, cea mai importantă a discursului d-lui Dr. Popovicĭ, care a mai avut sĕ lupte şĭ cu prea marea sensibilitate a preşedintelui delegaţiunei, care a aflat de lipsă a-l întrerupe de vre-o câte-va orĭ cu observarea stereotipă de-a trece la obiect.

In ce privesce reprivirile istorice, ce le a făcut amintitul vorbitor, aceste sunt de un interes mare şi netăgăduit, dér importanţa lor pentru actualitate este redusă prin însă-şĭ constatarea, ce a făcut'o oratorul, că politica austriacă a avut cele mai frumóse ocasiunĭ, dér nu le-a sciut folosi, şi că acuma i-a mai rĕmas deschis numai drumul cel mai lung, de a-se întări prin alianţe, întocmindu-şĭ astfel politica interióră, ca prin ea sĕ nu respingă, ci sĕ atragă.

Situaţia în Austria. Preşedinţii cluburilor stângei parlamentare au ţinut erĭ o conferenţă, despre care *„N. Wiener Tageblatt“* publică urmatórele:

„Conferenţa s'a sfîrşit fără de resultat, fiind-că Cehii n'au făcut nicĭ o propunere privitor la noua desbatere. Câţĭ-va din membrii conferenţei au accentuat, că deórece declaraţiunile Cehilor în parlament şi în cercurĭ private nu se pot considera ca basă a continuării desbaterilor, trebue ca acestea sĕ fiă abandonate. Cehii pretind, ca guvernul sĕ ordone provisor limba oficială internă cehică şi sĕ retragă ordonanţa Kindinger. După tóte acestea se crede, că guvernul va convoca la o conferenţă pe toţĭ şefii cluburilor pentru a-se primi ordinea de di. Guvernul pretinde, ca partidele sĕ recunóscă obligător decisiunile conferenţei şi décă partidele din drépta nu vor sprijini acţiunea acésta, *guvernul va disolva camera*“.

Succesele antisemiţilor vienesĭ. La sfîrşitul sĕptĕmânei trecute s'au făcut în Viena alegerile în representanţa comunală pentru capitala austriacă. N'au fost alegerĭ generale, ci numai alegerĭ de întregire. Partida *creştinilor socialĭ* (adecă partida lui Lueger) a raportat victoria strălucită. „Liberalii“ n'au învins, decât în cercul II, ér candidaţii partidei Schönerer (Germanii naţionalĭ) au cădut cu toţii. Dela „liberalĭ“ au câştigat antisemiţii 11 cercurĭ. In total antisemiţii au câştigat *36 mandate.*

Din Bucovina.

Sub titlul *„Cum stăm cu deputaţii?“* „Deşteptarea“ din Cernăuţĭ dela 27 Maiŭ n., polemisând cu „Bukovinaer Post“, scrie următórele:

„B. Post“ spre a îmbĕta pe cetitorii românĭ dice, că toţĭ deputaţii noştri au fost înţeleşĭ cu împăcarea. — Asta nu-i adevĕrat, jupânésă! Dr. Flondor, Dr. Popovicĭ şi Dr. Ţurcan n'au consimţit. Şi după cum scim au şi spus'o verde la consfătuirea din urmă a deputaţilor românĭ, că ei nu primesc împăcarea. Pe d-l Dr. Popovicĭ „Buk. Post“ îl pune între cei ce au ţinut sfaturĭ cu baronul Bourguignon. Aşa este. Şi domnul Dr. Popovicĭ a fost ales în comisia aceea şi noroc încă, că şi d-sa a fost ales, căcĭ de altfel nicĭ atâta nu făgăduia baronul Bourguignon. De n'ar fi fost deputatul dela Câmpulung, împăcarea cu Românii era pentru presidentul ţĕrii flóre la ureche.

Scim de bună sémă, că între deputaţii naţionalĭ Dr. Popovicĭ şi Dr. Flondor a fost deosebire de părerĭ, când s'a audit, că bar. Bourguignon încércă a se împăca cu Românii. Domnul Dr. Flondor a fost cu trup şi suflet în contra orĭ-cărei împăcărĭ când a audit ce dă baronul Bourguignon, ér domnul Dr. Popovicĭ a fost pentru împăcare, dér a dorit, ca clubul român sĕ céră dela presidentul mai multe drepturĭ, concesii şi garanţii. Ceilalţĭ deputaţĭ n'au voit sĕ priméscă cele ce le doria d-l Popovicĭ şi aşa l'au făcut şi pe d-sa sĕ trécă pe partea d-lui Dr. Iancu Flondor. Şi nicĭ nu se putea altfel. Pentru noi trecerea acésta a domnului Popovicĭ în partea domlui Flondor este cea mai bună dovadă, că împăcarea nu plătesce nicĭ o cépă friptă.

„Deşteptarea“ dice în fine, că de-ar fi fost împăcarea de vre-o sémă şi de vre-un folos pentru Românĭ, atuncĭ d-l Popovicĭ ar fi iscălit pactul. Acésta însĕ n'a făcut'o. Dela împĕcare încóce d-nii Popovicĭ şi Flondor au rĕmas în reservă, ceea ce arată destulă bunăvoinţă faţă de ceilalţĭ. „Buk. Post“ însĕ nu se mulţămesce cu acésta, ci cere sĕ se dea pe faţă pactul. „Deşteptarea“ replică, că ea nu se supĕră, ba ar dori chiar sĕ se lămuréscă lucrurile cât se póte de mult.

A cui e vina?

Am arătat erĭ, cum o parte a pressei maghiare comentând crima dela Sătmar, ţine sĕ se lapede de autorul moral al fratricidiului, şi sĕ-l pună în cârca „Valahilor“ susţiind, că strămoşul lui Papp Bela a fost „nobil valah opincar“, ér feciorul acestuia ar fi fost *preot român*, care a trecut cu întréga sa familiă la religiunea reformată“. Cu alte cuvinte, Papp tatăl şi Papp fiiul sunt — după aserţiunile foilor maghiare — *renegaţĭ*.

Ar fi o muncă zadarnică sĕ convingem pe şoviniştĭ, că se fac de rîs când încércă se abată în chipul acesta umbra, ce fatal sĕ cobóră asupra moravurilor sociale şi a mediului, în care au crescut şi cresc asemenĭ esistenţe scelerate, şi póte că ni-s'ar imputa preocupaţiune naţională, décă am voi sĕ ilustrăm şi sĕ arătăm cu esemple, care este societatea din sînul căreia ies asemenĭ tipurĭ-monştri, representanţĭ *par excellence* ai depravaţiunei şi degenerării. Drept aceea nu vom rĕspunde direct la încercarea pressei maghiare de-a reda „sângelui valah, negru şi gros“ pe „eroii“ crimei din Sătmar, ci vom da cuvêntul chiar unei foi maghiare.

„Alkotmany“ dela 27 Maiŭ n. publică în privinţa acésta un articul remarcabil, în care arătă din care pricină crima monstruósă dela Sătmar a produs sensaţiă şi consternare atât de fără păreche pretutindenĭ în ţĕră. Etă ce scrie numita fóiă:

„Avem înaintea nóstră pe *domnul* şi *sluga* sa (Papp Bela şi Zsoldics). Conjuraţia între ei s'a făcut după esemplul, cum, în formă mai nevinovată, politica maghiară a zămislit şi a educat în decursul ultimului pătrar de secol, după chipul şi asĕmĕnarea ei, pe factorii poruncitorĭ şi pe cei obligaţĭ la ascultare. *Domnul* (Papp Bela) este din aceia la carĭ corupţiunea este virtute, ér principiul este îmbogăţirea cu tot preţul şi cu tóte mijlócele, în paguba altuia. E îngâmfat şi mărginit, rapace şi ateist. In blăstĕmăţiile, ce le face, nu-l mustră nicĭ religia, nicĭ consciinţa. In contra altor pericole se apĕră cu duel prin pistol. pe care îl mânuesce lăudându-se şi în mod provocător. In organismul acesta sufletesc *epidemia guvernării anilor din urmă* a inoculat volnicia, care nu se înfióră de pedépsă. Specia asta s'a convins, că în ţera nóstră pentru crimele comise cu cea mai sĕlbatecă crudelitate nu esistă judecător aspru. Căcĭ lucrul principal este scutul puterei, de care dispunênd cine-va, póte sĕ dórmă liniştit, chiar décă a comis în massă cele mai incalificabile crime...

„Intréga societate s'a modelat după calapodul transformării efectuite în viaţa de guvernare şi parlamentară maghiară. Vedem tot ceea-ce s'a petrecut în Francia pe timpul lui Guizot... Insĕ organismul puternic al societăţii francese a învins încurênd asupra epidemiei morale, ce a isbucnit atuncĭ. Societatea nóstră slabă însĕ arată di de di, că nu putem birui cu epidemia acésta. Din societatea nóstră s'a stîrpit simţemêntul religios al fricei de Dumnedeu. Asta a fost fasa desvoltării penultime. Apoi puterea, care mai înainte nu aplica decât presiunea politică, a degenerat în volniciă pe faţă. A dat fiă-căruia sĕ înţelégă lozinca, —vestindu-o cu toba şi trîmbiţa —că pe cel-ce stă în calea intereselor guvernului şi ale partidei sale, nu numai este permis a-l turti, ci *trebue* sĕ-l turtescĭ. A scos soldaţĭ şi gendarmĭ, ca, décă cu ajutorul forţei nu se póte răpi averea constituţională cea mai preţiósă a cetăţenilor, sĕ tragă focurĭ pentru a stînge viaţa acestor ómenĭ nevinovaţĭ, carĭ vor sĕ eserciteze drepturile politice. Garda întrégă a domnilor poruncea şi nu numai o slugă, ci o armadiă întrégă de supusĭ au fost obligaţĭ sĕ asculte. Cu putere comună au pornit góna ucigaşă contra tuturor acelora, a căror esistenţă lovia în interesul lor.

„Cei-ce au lucrat astfel, n'au credut nicĭ ei înşĭ-şĭ, că esemplul înfricoşat dat pe terenul politic, îşĭ va aduce fructele la cei criminalĭ şi pe teren nepolitic. Insĕ e sigur, că din gunoiul sĕlbĕtăcirei politice adunat atuncĭ, s'a născut şi a crescut în părţile superióre ale ţĕrii, nu numai într'un loc, acea stare, încât acolo se pot cumpĕra cu banĭ martorĭ falşĭ, incendiarĭ şi ucigaşĭ. Se pot căpĕta aceştĭ ómenĭ, pentru-că aceştia şi instigatorii lor sunt convinşĭ, că au atâta părtinire, cât e de-ajuns, pentru-ca nicĭ măcar investigaţiune sĕ nu se pună în curs contra lor. Papp Bela şi Zsoldics Mi-

haly sunt tipurile caracteristice ale acestei epidemii....

„Să nu caute ipocriţii purtători de condei ai sociologiei maghiare în sângele antecesorilor şi al ramurilor laterale o *vină*, prin care vor să esplice crima monstruósă a lui Papp Bela. Caute-o mai bine în contagiunea, care s'a desvoltat în atmosfera politică a corupţiunei, crescută şi pregătită artificial la noi....

„Astfel de figurĭ înfricoşate nu pot să se desvólte decât din gunoiul unei societăţĭ stricate, care póte să producă rele şi mai înfiorătóre".

„Alkotmany" a nimerit cuiul în cap. E întrebare numai, décă „sociologii" dela pressa maghiară, carĭ au aruncat vina pentru crima dela Sătmar asupra „sângelui valah, negru şi gros", se vor cuminţi óre şi bate-şĭ-vor gura cu palma?

Conferenţă de drept internaţional privat.

Cetim în „*Dreptul*" din Bucurescĭ:

La 16 Maiŭ v. c. se va deschide la Haga a treia conferinţă de drept internaţional privat. Ea are de scop continuarea operei de codificare, începută de conferinţele precedente din 1893 şi 1894. Tóte statele sunt representate prin legiştĭ, carĭ profeséză dreptul internaţional privat şi carĭ tind să formuleze în texte lămurite soluţiunile, pe carĭ doctrina şi jurisprudenţa internaţională le-a adoptat pentru conflictele de legislaţiunĭ. Pe basa acestor texte să se procédă la legiferare prin convenţiunĭ generale, séu prin legiurĭ interne.

Pentru acésta a treia conferinţă, guvernul olandes a comunicat programul lucrărilor încă de acum doi anĭ, şi atuncĭ ministerul nostru de esterne a cerut avisul d-lui P. Missir, profesorul de drept internaţional dela facultatea din Iaşĭ, care represantase statul român la precedentele conferenţe.

D-sa a înaintat ministrului un memoriu amănunţit despre tot ce se lucrase până atuncĭ şi ceea-ce avea să fiă discutat la a treia conferenţă, la care se vor revisui regulele admise, relativ la contractarea căsătoriei, divorţ, tutelă şi succesiunĭ, şi vor avé să se formuleze din nou regulele relative la regimul bunurilor între soţĭ.

Studiul d-lui P. *Missir* a fost comunicat în traducere francesă guvernului olandes, şi acesta îl reproduce împreună cu memoriile trimise de celelalte state, într'un volum intitulat: „Documents relatifs à la troisiéme conférence dela Haye, pour le droit international privé".

D. P. Missir a fost în consecinţă însărcinat să represinte statul român şi la a treia conferinţă de drept internaţional privat.

SCIRILE ḐILEI.

— 16 (29) Maiŭ.

Intunecimea de sóre de erĭ după-amédĭ s'a putut bine observa în părţile nóstre. Un nor, ce stetea înaintea sórelui, făcea posibil, ca omul chiar şi cu ochii liberĭ să pótă observa bine fenomenul. A durat întunecimea cam 2 óre, ajungênd culmea la órele 5, când trei din patru părţĭ ale sórelui erau acoperite de umbra lunei. In piaţa oraşului nostru şi pe culmile din apropiare se vedeau mulţĭ cetăţenĭ privind asupra fenomenului parte cu ochii liberĭ, parte cu sticlă afumată, orĭ colorată.

Representanţa comunei orăşenescĭ din loc va ţiné mâne, în 30 l. c. la 4 óre d. a., o adunare generală ordinară. Ordinea ḑilei cuprinde 26 puncte, între carĭ alegerea membrilor comisiunei permanente şi a celorlalte comisiunĭ speciale prevêḑute în statute. Acestei adunărĭ îi va premerge o şedinţă estraordinară sub preşedinţa d-lui vicespan, care va începe la 2 óre d. a. La ordinea ḑilei este: 1) *constituirea* numĕrului membrilor representanţei orăşenescĭ întregit prin nouĕle alegerĭ; 2) ocuparea, prin alegere a postului de *comisar I poliţienesc*, precum şi a posturilor, carĭ prin eventuala ocupare a acestuia, ar deveni vacante la poliţiă séu la magistrat.

Procesul cunoscut în causa manifestaţiilor şi turburărilor de stradă provocate de plebea ungurésca din Braşov cu ocasiunea aniversărei ḑilei de 15 Martie anul trecut, s'a terminat. După-ce tribunalul din Braşov a osêndit pe d-l sub-locotenent de poliţiă Waldemar Wiener la perderea oficiului şi a drepturilor politice pe timp de doi anĭ, cum şi la $6^1/_2$ lunĭ închisóre, s'a apelat la tabla reg. din Têrgu-Mureşului, care a anulat sentinţa şi pe acusat *l'a declarat nevinovat*. Procuratura însă a mers şi mai departe, înaintând causa la Curia din Pesta. Acésta în şedinţa dela 15 Maiŭ *a aprobat sentinţa tribunalului din Braşov.*

Urmările emigrărilor. Din comitatul Scepuşului (Szepes) se comunică, că la asentările din acest an *2198 de tinerĭ obligaţĭ la miliţiă nu s'au presentat la asentare.* Aprópe toţĭ aceştia *sunt în America.* Va merge cam greu cu urcarea contingentului armatei, décă emigrările au luat întinderĭ atât de marĭ.

Papp Bela cere graţiă. Scim, că monstruosul autor moral al crimei din Sătmar Papp Bela a fost declarat tribunalului, care l'a condamnat la ştréng, că *nu*-i trebue graţia. Dér s'a gândit şi s'a socotit „Domnul renegat", că totuşĭ ştréngul nu e ceva plăcut pentru grumaḑii luĭ. S'a decis dér să céră prin apĕrătorul sĕu Dr. Kelemen Samu graţiă. Petiţia s'a şi înaintat şi senatul tribunalului din Sătmar a hotărît *pentru recomandarea ei.* — Din incidentul acesta foile unguresci mai spun, că tatăl lui Papp Bela se ocupă cu gândul de a emigra la America.

„Athenaeum" în Viena. Sub patronajul ministrului de instrucţiune publică s'a înfiinţat în Viena reuniunea „Athenaeum", între membrii căreia sunt fruntaşii lumei scientifice, dignitarĭ super. şi dame din societatea de elită. Scopul nouei reuniunĭ e să arangeze pentru femei şi fete prelegerĭ scientifice la nivelul prelegerilor universitare. La cursurile reuniunei se pot înscrie numai învĕţătóre şi femei absolvente de şcóle medii. La cursul prim s'au înscris 40.

Urmările maghiarisării de nume. „Budapester Tageblatt" din 27 l. c. scrie următórele: Sunt cam 25 de anĭ, de când la baronul Villanyi se afla în serviciu ca econom un anumit Iosif Nussl, care avù relaţiunĭ cu Irena Kurcz. Ca resultat al relaţiunilor amoróse Irena Kurcz avù o fetiţă, tot Irena, care a fost crescută la nisce ómenĭ străinĭ. Mama Irena Kurcz se mĕrită mai târḑiu după un anume Tragar, care însă adoptă şi pe fiica neligetimă. Tragar a murit apoi lăsându-şĭ familia în miseriă. Fiica Irena, ca să-şĭ pótă susţiné pe mamă-sa, intră ca economă la un proprietar cu numele Diosi. Acestuia îi plăcù de ea şi o luă de soţiă, cu tóte că era mare diferenţă de etate între ei. Cununia s'a serbat în lipsa mamei miresei, care tocmai pe atuncĭ era greu bolnavă. Mai târḑiu, devenind d-na Tragar sănĕtósă a mers să cerceteze noua pĕreche. Când mama sósă îşĭ vĕḑù ginerele, căḑù jos leşinată. Ea recunoscù pe amorezul ei de odinióră, care *se căsătorise cu propria sa fiică.* Diosi era numele lui maghiarisat din Iosif Nussl; el ajungênd la o stare materială bună, deşi în vêrsta înaintată, voia să-şĭ intemeieze o familiă. Étă unde mai póte duce renegarea numelui cinstit moştenit dela părinţĭ.

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov au mai întrat următórele contribuirĭ:

„*Lipovana*" institut de credit în Lipova ***80 cor.***, „*Haţegana*" institut de credit în Haţeg ***30 cor.***, întru amintirea rĕposatului Nic. Ciurcu dela d-l *Dr. Sterie Ciurcu* ***20 cor.***, dela d-şóra *Adda Al. Ciurcu* ***20 lei.***

Priméscă marinimoşii donatorĭ cele mai vii mulţămite. — *Direcţiunea şcólelor.*

Demonstraţiunea Cehilor în Viena. Duminecă s'a ţinut în Prater-ul din Viena o mare adunare poporală cehică, ocupându-se cu aşa numita *lex Koliszek* privitóre la întroducerea limbei germane ca limbă esclusiv de propunere în tóte şcólele publice din Austria-de-jos. Adunarea a primit un proiect de resoluţiune în care se cere, ca amintitul proiect de lege să nu fiă înaintat spre sancţionare. După adunare participanţii au făcut o retragere demonstrativă pe Ringstrasse cântând cântece naţionale cehice şi „Hej Slovane". Poliţia a arestat mai mulţĭ demonstranţĭ.

Impĕratul Wilhelm nu va merge la Viena. „*Norddeusche Allgemeine Zeitung*" din Berlin e informat, că-i cu totul nebasată scirea acelei foi vieneze, care ḑicea, că împĕratul Wilhelm, însoţit de principele moştenitor, va merge în Septemvre la Viena.

Serbarea Procopiu în Praga. Alaltăerĭ s'a serbat în Praga aşa numita sĕrbătóre-Procopiu, desfăşurându-se de rêndul acesta o pompă estraordinară. Mulţimea, care a luat parte la serbare s'a dus apoi pe colina Liptana la mormêntul Sântului Procopiu, unde a repeţit jurămêntul, că Cehii nu se vor linişti până când nu vor înfiinţa regatul independent al Boemiei, Moraviei şi Silesiei.

Congres de bibliotecarĭ. Cu ocasia esposiţiei se va întruni la Paris un congres de bibliotecarĭ francesĭ şi străinĭ. Din partea Academiei Române a fost invitat bibliotecarul I. Bianu şi G. Cuţana, subdirectorul bibliotecei centrale.

Catastrofă pe Olt. Sâmbătă séra vre-o trei-ḑecĭ de ţĕranĭ din Drăgăşanĭ, voind să tréca Oltul în nisce bărcĭ, au fost apucaţĭ într'o vâltóre şi bărcile prea încărcate s'au rĕsturnat. Unii se ţineau de luntrii, ér alţii de crengile slabe ale unei răchite, ţipând desperaţĭ după ajutor. Nimenĭ nu era însă în apropiere ca să-i salveze. După câte-va minute de luptă îngrozitóre cu valurile 21 de ómenĭ s'au înecat şi abia au putut scăpa 8 şi 3 luntraşĭ. Cei scăpaţĭ au ajuns după miezul nopţii în Drăgăşanĭ şi erĭ diminéţa tot têrgul sta de marea nenorocire ce s'a întêmplat. Deşi s'a făcut o cercetare la faţa locului, totuşĭ nu s'a găsit nicĭ un cadavru.

Importul rîmătorilor în Austria. Se scie, că Austria închisese graniţele pentru importarea rîmătorilor din România, din causă, că în Moldova mai ales a bântuit epizootia. Acum starea rîmătorilor fiind satisfăcĕtóre, guvernul austriac a permis importarea rîmătorilor din România. Săptĕmâna trecută s'a şi trimis un transport de o sută de rîmătorĭ graşĭ.

Mórte la o înmormêntare. In Budapesta s'a întêmplat ḑilele acestea, că un bĕtrân protopop rom. cat. în pensiune, cu numele Ioan Bathory, se dusese să înmormênteze pe un vechiŭ amic al sĕu. Ajungênd conductul funebru la mormênt, în jurul căruia se îmbulḑise multă lume, protopopul luà loc pe marginea mormêntului, binecuvêntă pe mort şi ḑise cuvintele: „*Requiem aeternam dona ei Domine!... Et lux perpetua luceat ei*". Abia terminà aceste vorbe şi înainte ca cei din jurul sĕu să-l fi putut prinde, căḑù jos lângă mormênt. Intreg publicul present era consternat. Mai mulţĭ înşĭ îl ridicară, dér nu mai era viéţă în el. Ritualul funebru l'a continuat capelanul, ér cadavrul bĕtrânului protopop fù dus la spital pe acelaşĭ car funebru, pe care se adusese mortul dintâiŭ.

La hotel „Pomul verde", după cum ni-se comunică, frumósa grădină este deschisă şi stă la disposiţia publicului împreună cu spaţiosul pavilion de sticlă. Vor urma în acelaşĭ loc şi concertele. Primul concert se va da Luni-a viitóre, în 4 Iunie n., din partea musicei militare sub conducerea dirigentului sĕu. In privinţa mâncărilor şi beuturilor publicul e bine şi promt servit la acest otel, atât de potrivit întocmit mai ales pentru sesonul de vară.

Rĕsboiul din Africa sudică.

Ḑilele rĕsboiului din Africa de miadă-ḑi par a fi numĕrate. Apropierea grabnică a sfîrşitului nu mai e reţinută nicĭ de hotărîrea Burilor de a lupta până la fine, nicĭ de protestele lui Krüger contra svonului, că ar fi cerut pace dela Anglia, scire, ce de altmintrelea se desminţise.

După tóte semnele Burii nu vor desfăşura resistenţă mai seriósă, decât póte la *Johannesburg* şi *Pretoria*, dér şi acésta fără speranţă de reuşită. Puterea covîrşitóre a armelor englese i-au făcut să devină pesimiştĭ. Ei s'au retras acum şi dela rîul Vaal, şi étă, după telegramele din urmă care este situaţiunea:

Agenţia „Reuter" primesce din *Taaibosch* scirea, că *Burii au părăsit rîul Vaal.* Comandanţii lor s'au adunat, ca să se consfătuéscă, décă mai este consult a continua lupta. Burii s'au concentrat de-ocamdată la Meyerton.

Tot din Taaibosch se telegrafézâ, că în 26 Maiŭ şi generalul *French* a trecut rîul Vaal prin vadul de lângă Lindesquet. Infanteriei călĕreţe de sub conducerea lui Henry i-a succes a înainta şi a salva aprópe întreg podul de peste rîu. Numai un arc al podului a putut fi nimicit de Burĭ. O parte a Burilor au ocupat posiţii pe muntele Kliprivier. Toţĭ refugiaţii sunt unanimĭ a declara, că *minele vor fi pustiite de Burĭ.*

Lucrurile stau dér aşa, că s'a început acum năvala Englesilor în Transvaal şi întrebarea e numai, décă va curge încă mult sânge în desfăşurarea actului ultim al tragediei din Africa sudică, orĭ că Burii, vĕḑênd zădărnicite speranţele lor la o mântuire, se vor decide a capitula?

Scirĭ mĕrunte din România. Regele şi Principesa Maria au asistat Duminecă împreună cu micii Principĭ la serviciul divin, ce s'a oficiat la Mitropoliă.

— *Ḑiarele Turcescĭ* vestesc, că printr'o iradea imperială, până la încheerea unei convenţiunĭ vamale între Turcia şi România, tariful vamal general turcesc va fi aplicat în Turcia provenienţelor din România.

— *Regele* Serbiei Alexandru va face o călĕtoriă în unele districte, carĭ se mărginesc cu Dunărea. M. S. Regele Carol va trimite un delegat special, care va întêmpina şi saluta în apele dunărene pe M. S. Regele Alexandru din parte-i.

— Sâmbătă poliţia comunală din Bucurescĭ a confiscat 221 pânĭ, carĭ au fost împărţite săracilor.

— *Din Tulcia* se scrie, că cele mai însemnate focare de lăcuste sunt la Chehanoi şi Schiopu, cuprinḑênd o suprafaţă de 100 hectare.

Ministerul de rĕsboiŭ a decis trimiterea la Tulcea a regimentelor din Buzĕu, Prahova şi Putna pentru combaterea invasiunei lăcustelor, carĭ ameninţă recoltele din gurile Dunării.

— D. T. Costescu, distinsul director al liceului *Traian* din Turnu-Severin, a fost decorat de M. S. Regele cu ordinul *Coróna României* în gradul de oficer.

— *Procesiune.* Duminecă s'a organisat la Iaşĭ o procesiune religiósă identică cu cea organisată în Bucurescĭ, spre a mulţumi Providenţei pentru buna recoltă din acest an.

La *Galaţĭ* de asemenea s'a ţinut o măréţă procesiune religiósă pentru plóiă, la care au participat vre-o 15.000 de persóne.

— *Archiereu.* Prea Cuviosul Protosincel Sofronie Vulpescu a fost întărit pentru a fi hirotonosit Archiereu cu titlul de Craioveanul.

— *Rapiţă.* După datele ministerului domeniilor anul acesta rapiţa a fost sĕmĕnată pe aprópe 300,000 de hectare. Vor intra în ţéră probabil între 50—60 de milióne de francĭ. Pe unele locurĭ culesul rapiţei a şi început.

— Directorul Băncei Agricole din Galaţĭ, Ungureanu, a dispărut din oraş, după ce a delapidat o sumă mare din casa Băncei. Suma delapidată e de 50,000 lei. Delapidarea s'a efectuat prin mijlocul a nisce cecurĭ cu iscăliturĭ fictive, în contul cărora s'a ridicat suma de mai sus. Se crede, că dispărutul s'a îndreptat spre America.

Istoricul viilor în România.

In România cultura viei datéză din timpurile, când diferitele popóre au început a se stabili în valea veritabilă, bogată şi frumósă a Dunărei.

Cu tóte că România era şi atuncĭ ca şi astăḑĭ, o ţéră eminamente agricolă, unde cultura cerealelor predomină şi îi dă caracterul productivităţei sale; nu este însă mai puţin adevĕrat, că via, prin produsele sale, venia imediat după grâu şi porumb, atât ca articol pentru consumaţiunea interióră, cât şi ca articol de esportaţiune.

Posițiunile terenurilor, ca și climatul aprópe al întregei regiuni de coline, care începe dela Severin și se termină în Moldova de sus către Botoșani și Dorohoiŭ, fiind fórte favorabile culturei viei, ea a venit, ca sĕ dicem astfel, singură și trebue sĕ fie veche în țéră.

La Români, cum de alt-fel pentru multe țĕri, originea culturei viei este greu de precisat, din causa lipsei de date esacte. Puținele date, pe care le găsim în cronicarii vechi, ne asigură în mod destul de vag, că via a fost cultivată în România cu mult înainte de colonisarea acestei țĕri de Români.

Obiceiurile din istoria veche a coloniilor, care șĭ-au astêmpĕrat setea și s'au rĕcorit în undele calme și profunde ale bĕtrânului Danubiu, de asemenea nu ne pot da decât indicii fórte puțin precise și fórte puțin detaliate asupra originei viei séu asupra primului ei importator.

După Herodot, Sciții (484—431 în. de Chr.), aveau totdéuna la ceremoniele și la mesele lor vin. Vinul amestecat cu apă constituia pentru ei un obiect de lux și de consumațiă esceptională după bătăliile lor aprópe continue. După cum spune Horațiu în epigrama sa, cei bravĭ și curagioșĭ beau mai mult, pentru a nu pierde din curagiul și eloquența lor. Inainte de bătălii jurămintele erau totdéuna închise prin beutură de vin, amestecat adese-orĭ cu sângele lor.

Istoria ne spune, că regele Spartei Cleomone a înebunit bĕnd vin curat ca Sciții, și în Grecia, orĭ de câte-orĭ voia cineva sĕ bea vin curat, cerea sĕ fie servit ca Sciții. Femeile Scyte iubeau fórte mult vinul, astastfel că la ele beția era o stare permanentă.

Acest popor locuia în partea stângă a Dunărei séu România de astădĭ. El iubea vinul până la nebuniă, dér nu avea acelaș gust pentru cultura viei, căcĭ lenea, voiajurile aprópe continue, caracterul și obiceiurile acestui popor nomad în Valachia și Moldova ne fac sĕ credem, că Scyții au fost mai mult apțĭ a bea vinul, decât a planta vii.

Din contră Agatirșii, popor mai calm, mai stabil, mai muncitor, locuia înaintea Dacilor. Transilvania de astădĭ și cultura viei, a albinelor și esploatarea minelor de aur, constituiau principalele lor ocupațiunĭ.

Credem, că dintre aceste 2 popóre, probabil cel din urmă a întrodus cultura viei în țéră. Mai târdiu Dacii, popor mai agricol și fórte amator pentru cultura viei, apreciând mai bine avantagiile acestui arbust, dĕdură o estensiune așa de mare viei, că vițiul beției se întroduse repede în obiceiurile lor, așa că regele Boerebiste (50 anĭ în. de Christos) a fost obligat a ordona distrugerea plantațiunilor de vii, credĕnd, că ast-fel va remedia acest vițiu și de a-l stinge cu totul. Interdicerea ținŭ până în timpul Romanilor. Aceștia începură din nou plantarea viei, care a străbătut până în dilele nóstre.

Mai multe espresiunĭ românescĭ întrebuințate încă și relative la cultura viei ne vin din limba latină, altele dela Grecĭ și altele dela Slavonĭ, ca: vie, viță, pomană, must, strugure, harac séu arac, aguridă, podgorie etc. Afară de acestea mai esistă în țéră o varietate de viță: gordinul, nume care se crede, că i-a fost dat în onórea unuia din cei 3 generalĭ romanĭ.

Mai târdiu, dela anul 700 până la 1200 cultura viei ia proporțiunĭ și începe a ocupa posițiunĭ frumóse și din cele mai favorabile ca: Valea vinurilor, localitate situată aprópe de frontiera Transilvaniei.

In ultimii secolĭ cultura viei a putut sĕ se desvólte în liniște sub protecțiunea diferiților prințĭ. Frumósele vii din Drăgășanĭ s'au desvoltat mai cu sémă dela Mateiŭ Basarab (1512—1522). Viile din Drăgășanĭ posedă încă ca un suvenir al acestei epoce vie, care ocupă o posițiune splendidă, este proprietatea familiei D. G. Simulescu. Din nenorocire plantațiunile acestei vii încep a peri, din causa filoxerei, care a atacat aprópe tóte podgoriile județului Vâlcea. Se crede, că via Baratia a fost punctul de plecare al celor mai multe vii din Vâlcea.

Podgoriele Odobescĭ, Panciŭ și Nicorescĭ în județele Putna și Tecuciŭ sunt de asemenea fórte vechĭ. Vechiul comerciŭ, pe care îl făcea Moldova cu Polonia, Rusia și Turcia, lua vinul din podgoriele sus citate.

Prințul Calimah, într'o cronică asupra județului Tecuciŭ, istorisesce d. es., că podgoria Nicorescilor, renumită pentru vinurile sale roșii, era cunoscută sub numele de Policiŭ, și că acest nume a fost schimbat în Nicora, în onórea marelui Vornic, care guverna Moldova de jos, sunt deja 400 anĭ trecuțĭ.

Afară de acesta județele Putna și Tecuciŭ, din causa reputației, ca județe viticole și vinicole, au avut și au chiar astădĭ ca marcă, primul pe Bachus călare pe un butoiŭ; ér al doilea un butuc, încărcat cu ciorchinĭ de strugurĭ.

Tot astfel viile din Dealul mare, județul Prahova, cele din Dâmbovița și din Muscel sunt destul de vechĭ, însĕ asupra lor n'am putut aduna date precise. Aceste podgorii au progresat cu deosebire dela 1500 încóce, adecă sub domnia lui Negru-Vodă, Mihaiŭ Vitézul, Radu al V-lea etc.

Renumita podgoriă a Cotnarilor din Moldova de sus, după date, pare a fi de pe timpul lui Stefan-cel-Mare, care a întrodus vițe din Tokay (Ungaria). Cu acéstă ocasiune a adus și mai multe familii ungurescĭ, carĭ se stabiliră chiar în Cotnar, în localitatea, care și astădĭ se numesce Valea-Ungurului.

La Cotnar sunt chiar mai multe vii, carĭ aparțineau acestui prinț mare. Principala cunoscută sub numele de via Rosnovanu, este actualmente aprópe complect distrusă de filoxeră. Acéstă viă, plantată aprópe esclusiv cu vița grasă, producea cele mai bune vinurĭ de Cotnar, mai sunt încă 3 pivnițe de pe timpul lui Ștefan-cel-Mare, carĭ actualmente sunt în ruină.

Podgoria din Cotnar prin calitatea produselor a fost renumită din tóte timpurile și chiar voiajorii și viticultorii strĕinĭ, carĭ s'au interesat de viticultura și vinicultura universală, ca A. Jultien și alții au semnalat calitatea superióră a vinului de Cotnar.

Afară de acésta, cronicarii noștri și între alții prințul Cantemir aduc marĭ elogii vinurilor delicate și superióre ale acestei podgorii.

Nu putem termina, fără a semnala, că vechile relațiunĭ ale României cu orientul au înlesnit întroducerea în țéră a unui mare numĕr de vițe orientale, fiă pentru masă, fiă pentru vin. Aprópe toțĭ strugurii românĭ de masă cu bobul mare, cărnos și carĭ se pot păstra, ca diferite varietățĭ de córnă, tămâiósă etc. sunt de origine asiatică.

Unele varietățĭ fórte renumite pentru producerea vinurilor, sunt întroduse fiă din Ungaria, cum este grasa de Cotnar, altele cum e Gabernet, Gamay, Semillon, Silvaner, Rulander, Risling, carĭ ne vin din Germania, Austria séu din Francia. In ceea ce privesce importul varietăților occidentale, afară de grasa, care e de origine destul de veche, celelalte au fost importate dela începutul secolului 19 până în dilele nóstre.

Vițele americane, afară de Isabela, care este întrodusă în țéră de 30—40 de anĭ, au fost întroduse cu începere dela 1889, pentru a începe studiul în vederea reconstituirei viilor distruse de flagelul filoxerei.

Producțiunĭ și petrecerĭ.

„Reuniunea română de cântărĭ din Sĕliște“ invită la concertul, ce-l va arangia în 21 Maiŭ (3 Iunie) 1900 în sala festivă a școlei de acolo. Inceputul la 8 óre séra. Intrarea: loc numerisat I 2 cor. 40 b. loc numerisat II 1 cor. 60 b. loc de stat 1 cor. pe galeriă 40 b. Bilete se vĕnd prin d-l D. Lăpădat și séra la cassă.

Program; I. *a)* „Adagio“, din Concertul I. bisericesc de G. Musicescu. *b)* „Irmosul Paștilor“, de C. Porumbescu. II. *a)* „Mugur mugurel“, solo cu acomp. de pian de G. Dima. *b)* „Medul nopții“, solo cu acomp. de pian de G. Dima. III. *a)* „Hora Dobrogénă“, de M. Popoviciŭ. *b)* „Mândruliță de demult“, de G. Dima. IV. *a)* „Tragețĭ hora“, cor de copii, de Flechtenmacher. *b)* „Cum pot durmi în pace“ cor de copii, de Silcher. V. „Resunetul Ardealului“, cu solo de mezzosopran, de I. Vidu. — Pausă. — Joc.

*

Reuniunea de cetire și cântărĭ din Coștei arangiază un concert împreunat cu teatru și petrecere de joc Joi 18 (31) Maiŭ 1900, adecă la „Înălțarea Domnului“ în localitatea școlei de acolo. Intrarea: locul I 1 cor. locul II 80 b. locul III 40 b. Venitul curat e destinat pentru fondul reuniunei. Suprasolvirĭ și oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor chita pe cale diaristică. Inceputul precis la 8 óre séra.

Programa. I Concertul: 1. „Rĕsunet“ cor bărb. de G. Musicescu 2. „Lelea vitéză“ cor bărb. de G. Musicescu 3. „Plugar și ostaș“ cor bărb. de L. Tănăsescu 4. „Lugojana“ cor bărb. de J. Vidu 5. „Pe malul Prutului“ vals de C. G. Porumbescu. Esecutate de corul reuniunii.

II Teatru: „Dela sat“ piesă poporală în 4 acte de N. Macovișteanu, representată prin Jos. Micu, d-ra M. Jenășoniŭ, Mândra Schiopu, Ilia Ureche, A. Străin, N. Țera, T. Penia, T. Ureche, J. Laza, J. Oșteanu.

III „Călușeriul și Bătuta“, jucate de 9 membri ai reuniunii. In fine petrecere de joc.

Literatură.

A apărut nr. 10 din *„Noua Revistă Română“* pentru politică, literatură, sciință și artă cu urmatorul sumar: N. Iorga: Noul spectacol revoluționar spaniol; A. D. Damianoff: Băncile de emisiune și circulațiunea monetară. (In special Banca Națională Română); Dr. I. Simionescu: Cum stăm cu studiul sciințelor naturale în România; C. I. Constantinescu: Asupra progresului sciințelor naturale la noi; H. Sanielevicĭ: Literatura de peste munțĭ; C. Rădulescu-Motru: In cestiunea „Ligei Culturale“; Nicolae Predescu: Poețĭ și artiștĭ. (Vasile Alexandri, Dimitrie Bolintineanu, Grigore Alexandrescu, Enăchiță Văcărescu, Iancu Văcărescu, Teodor Aman și Nicolae Grigorescu); Ioan Costin: Ochĭ căprii.

Suplimentul I: Salónele literare la Romanĭ de I. C. — O mică statistică a învĕțămĕntului din arhidiecesa Sibiiului (Transilvania). — „Revista maritimă“.

Suplimentul II: Moș Dinu Cimpoeru, de Emanuel Părăianu. — In catedrală (poesie) de Gh. D. Mugur. — Acum cântă pe alt glas (schiță) de Ioan Pop Retegaunl. — Cântec (poesiă) de De la Gîlmec. — Scrisorĭ de peste munțĭ de I. I. S. — Bogăția mea de Grigore Crețescu. — Unde eștĭ (romanță) de I. Petrovicĭ.

*

În editura „Tipografiei“, societate pe acții în Sibiiu, a apărut: ***„Carte pentru toțĭ“,*** întocmită după ideile lui Sam. Smiles, de Teodor V. Păcățian. Prețul 40 banĭ (plus 5 b. porto). E o cărticică cu povețe fórte folositóre despre muncă și sîrguință; obicĭnuința de a chivernisi; lipsa de îngrijire; buna rĕnduiélă; regulele chiverniselei. Limbagiul e ușor și la înțelesul poporului.

NECROLOG. *Francisc Peter* ca fiu, în numele seu și al numĕroșilor consângenĭ cu durere anunță trecerea din viéță a mamei sale **Vĕd. Nicolau Peter** n. *Iuliana Fabian*, întêmplată la etatea de 78 anĭ, după primirea sf. sacramente în 26 Maiŭ n. c.

Băița (Bihor), 26 Maiŭ 1900. — Fiă-i țĕrîna ușóră!

ULTIME SCIRI.

Londra, 28 Maiŭ. Lord *Roberts* telegrafézâ din Junction cu data de erĭ: *Adĭ am trecut peste rîul Vaal* și bivoacăm pe țĕrmul nordic al rîului. Trei ómenĭ ai noștri au fost rănițĭ și unul a dispărut. Generalul *Baden-Powel* anunță, că între Buluwayo și Mafeking linia ferată a fost restabilită și că au sosit provisiunĭ.

Londra, 28 Maiŭ. „Daily Telegraph“ publică o informațiune senațională despre *Krüger*. Numita fóiă dice, că după informațiunĭ sigure, ce le are, se póte aștepta în tot momentul *capitularea lui Krüger și sfîrșitul rĕsboiului.*

Bruxella, 28 Maiŭ. La alegerile pentru cameră, ce s'au făcut erĭ, clericalii au pierdut 27 mandate, liberalii au câștigat 25, socialiștii 6 mandate.

DIVERSE.

Logodnica eroului. Un prieten al familiei generalului *Baden-Powell* relevézâ acum, că eroicul apărĕtor al Mafekingului e logodit cu o tînĕră femeiă, care locuesce în Salford, aprópe de Manchester. Acéstă tînĕră femeiă a trăit dela începutul asediului Mafekingului în cea mai chinuitóre grijă. Era sĕ móră de grijă, desperând, că nu va mai vedé vre-odată pe eroŭ, alesul inimei sale, ér când i-s'a spus, că e scăpat, era aprópe sĕ móră de bucuriă. De îndată ce se va întórce în Anglia Baden-Powell, primarul din Salford îl va învita dimpreună cu logodnica, la o mare serbare, ce se va da în onórea lui. Se dice totușĭ, că generalul Baden-Powell, orĭ câtă dorință ar avé sĕ se găséscă mai curĕnd lângă iubita lui, va rĕmâné în Africa până la sfîrșitul rĕsboiului. Așa că temerile logodnicei lui nu sunt încă sfîrșite.

Rĕsboiŭ tripourilor din Egipt. In Egipt sub guvernămĕntul pașalilor lumea e mai morală ca în multe țĕrĭ din Europa. Ministrul de interne aflând, că un mare numĕr de case de joc s'au stabilit la Alexandria, a dat ordin guvernorului Mahmoud-Pașa Sidky, sĕ le închidă. Agențĭ ai Siguranței au făcut erupție brusc în principala casă de joc, au legat pe gardianul din anticameră, ca sĕ nu pótă da de veste cui-va, șĭ apoi au pĕtruns în sala de joc, unde au găsit vre-o șése-decĭ jucătorĭ, printre carĭ impiegațĭ de bancă, indigenĭ, europenĭ și un stok respectabil de personagii distinse: bey și effendi. Poliția a confiscat tot materialul de joc, o cantitate enormă de banĭ, ér proprietarul „Hotelului Transilvania“ a fost dat pe mâna consulului de care depinde. Aceeașĭ procedură a fost întrebuințată și față de celelalte tripourĭ. Guvernorul Alexandriei ar fi spus, se dice: „Ĕtă-ne scăpațĭ de-o molimă mai rea chiar decât ciuma“.

Cânele și pisica — un pericol în casă. Profesorul zoolog *de Graff* a ținut nu de mult în Grad o conferență, în care a arătat cât sunt mai ales copiiĭ, — amenințațĭ sĕ fiă atinșĭ de parasite grețóse și vătĕmătóre, prin transmitere directă și indirectă dela pisicĭ și cânĭ, carĭ stau cu ei într'o cameră. Nu mai puțin decât 13 parasițĭ pot fi transmișĭ în mod direct, între carĭ, viermele periculos este *taenia echinococus,* — fiind-că el nu rĕmâne în intestinele omului cum este panglica, ci în calitate de embrio el găuresce pĕreții lor și trece în organele interióre, ca inima, plămânii, creerii și așa mai departe, unde desvoltarea sa face corpului marĭ deranjamente până ce omul slăbit móre. Cu cât mai multă intimitate are omul cu cânele și pisica, cu atât mai adese-orĭ se presintă bóle de felul acesta. De aceea, unde sunt copii și unde se țin în casă cânii și pisicile, sĕ se opréscă cu rigurositate contactul, mai ales jocul între ei jos pe podele, a supraveghia sĕ nu fiă linșĭ de ei — ba nicĭ sĕ nu-i netedéscă cu mânile, fiind-că pe pĕrul lor aspru se află ouĕle acestor parasite.

Otrava tutunului. O fóiă higienică publică un studiu asupra diferitelor otrăvurĭ, înșirând între acestea și mustul de tutun (nicotina). Insu-șĭ fumul de tutun, fiind îndesat, póte sĕ fiă otrăvicios chiar și numai din causa oxidului sĕu carbolic. Specialistul Melseno din 100 grame de fum de tutun „Virginia“, ars încet, a estras 0.75 grame de nicotină. Cu ocasiunea arderei fabricei de tutun dela Toulouse, s'au bolnăvit aprópe toțĭ muncitorii, carĭ au ajutat la stîngerea focului și acésta din causă, că s'au otrăvit de fumul tutunului. In unele locurĭ s'au obicĭnuit în casurĭ de rĕcelĭ și reumatism a întrebuința, ca doctoriă de casă, foi de tutun unse cu miere, pe carĭ le așédă pe coșul peptului, séu în partea bolnavă a corpului. Căldura din trupul bolnavului face sĕ evaporeze nicotin (otravă) din foile de tutun, care fiind volatil ușor póte străbate prin porii pielei și înveninézâ. S'a întêmplat de multe-orĭ, că cei ce au voit se transpórte tutun de contrabandă, aședĕndu-l pe trup, sub îmbrăcăminte, s'au bolnăvit greu, ba au și murit. La înveninarea cu nicotină, devenită cronică, de care sunt atinșĭ cei ce fumézâ mult, bólele provenite din înveninare se arată prin semnul, că 'i-se slăbesc organele de mistuire și tușesc continuu, de aci urmézâ slăbire, nervositate, batere de inimă, tremurarea degetelor și adese-orĭ slăbirea vederei, ba chiar și orbiă. Lăsând chiar dela începutul ivirei acelor bóle fumatul, tóte aceste aparițiunĭ dispar de sine.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Maiu 1900.

Renta ung. de aur 4%	116.05
Renta de coróne ung. 4%	91.20
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	99.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	115.75
Bonurĭ rurale ungare 4%	91.20
Bonurĭ rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	158.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	138.25
Renta de argint austr.	97.45
Renta de hârtie austr.	97.—
Renta de aur austr.	114.95
Losurĭ din 1860.	136.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	17.73
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	720.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	718.25
Napoleondorĭ	19.26½
Mărcĭ imperiale	118.25
London vista	242.40
Paris vista	96.30
Rente de coróne austr. 4%	96.40
Note italiene	90.50

Cursul pieţei Braşov.

Din 29 Maiu 1900.

Bancnota rom.	Cump.	9.49	Vênd.	19.04
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.45
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.16	Vênd.	19.29
Galbeni	Cump.	11.28	Vênd.	11.38
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.72	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—